

Bilaga 13:6 till kommunstyrelsens protokoll den 18 juni 2003, § 9

PM 2003 RIV (Dnr 322-1028/2003)

Sex- och samlevnadsundervisning i Stockholms skolor

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna utbildningsnämndens redogörelse av uppdraget ”att se över skolornas sex- och samlevnadsundervisning vad gäller prostitution, könsroller, våld mot kvinnor, pornografi samt andra frågor som är aktuella inom området”.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Ärendet

Kommunfullmäktige har gett utbildningsnämnden i uppdrag att se över skolornas sex- och samlevnadsundervisning vad gäller prostitution, könsroller, våld mot kvinnor, pornografi samt andra frågor som är aktuella inom området.

Mina synpunkter

Sex- och samlevnadsundervisningen i skolan är mycket viktig och behöver utvecklas och förstärkas. Jag anser att sex- och samlevnadsundervisningen måste ses ur ett större sammanhang än det rent biologiska och handla mer om relationer, identitet och självkänsla. 89% av de kuratorer som finns inom utbildningsförvaltningens kuratorsenhet menar att det finns ett stort behov hos eleverna av en utökning av sex- och samlevnadsundervisningen.

Därför har utbildningsnämnden gett utbildningsförvaltningen i uppdrag att återkomma med mer konkreta förslag på hur sex- och samlevnadsundervisningen kan stärkas i Stockholms skolor.

Jag föreslår att borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna utbildningsnämndens redogörelse av uppdraget ”att se över skolornas sex- och samlevnadsundervisning vad gäller prostitution, könsroller, våld mot kvinnor, pornografi samt andra frågor som är aktuella inom området”.

Stockholm den 27 maj 2003

ERIK NILSSON

Borgarrädsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. i huvudsak godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut
2. kommunstyrelsen uppvaktar statsmakten om en skärpt lagstiftning på skolområdet som ger lärare och rektorer de disciplinära befogenheter som krävs för att upprätthålla tryggheten i skolan
3. därutöver anför följande.

Ingen elev ska behöva acceptera sexuella trakasserier eller att bli kallad grova könsord i skolan. Våld, hot om våld, mobbning, trakasserier och ett kränkande och oacceptabelt grovt språkbruk måste stävas.

Utbildningsförvaltningens kartläggning visar att förekomsten av sexuella trakasserier är ett problem på 55 procent av stadens grundskolor. Motsvarande siffra för gymnasiet är 35 procent. En granskning gjord av Skolverket 2002 visar att var fjärde elev har upplevt sexuellt laddade verbala kränkningar. Var tionde elev i årskurs åtta har utsatts för fysiska handlingar som exempelvis tafsningar. Sju procent av eleverna i åttan och årskurs två på gymnasiet har blivit erbjudna fördelar mot sexuella tjänster.

Trots de omfattande problem som studierna blottlägger saknar lärare och rektorer fortfarande de disciplinära befogenheter som krävs för att komma till rätta med ordningsproblemen i skolan. Lagstiftningen ser i dag inte lika allvarligt på sexuella trakasserier av elever som av vuxna. I jämställdhetslagen från 1998 har en strängare lagstiftning införts mot sexuella trakasserier på arbetsplatsen. Det är viktigt att elevers situation när det gäller sexuella trakasserier uppmärksammas på samma sätt som arbetstagarnas. En lag måste införas mot sexuella trakasserier även för elever med förebild i jämställdhetslagen.

Skolväsendet måste få tydligare möjligheter att vidta sanktioner mot elever sexuellt trakasserar andra elever och lärare. Kommunstyrelsen bör därför ges i uppdrag att uppvakta statsmakten om en skärpt lagstiftning på skolområdet som ger lärare och rektorer de disciplinära befogenheter som krävs för att upprätthålla tryggheten i skolan. Handlingar som inte är accepterade någon annanstans i samhället får inte accepteras då de utförs av barn mot andra barn.

ÄRENDET

Kommunfullmäktige har gett utbildningsnämnden i uppdrag att se över skolornas sex- och samlevnadsundervisning vad gäller prostitution, könsroller, våld mot kvinnor, pornografi samt andra frågor som är aktuella inom området.

Utbildningsnämnden beslöt den 27 februari 2003 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige som redogörelse av uppdraget om *”att se över skolornas sex- och samlevnadsundervisning vad gäller prostitution, könsroller, våld mot kvinnor, pornografi samt andra frågor som är aktuella inom området.”*

Särskilt uttalande gjordes av *Hardy Hedman* (kd) enligt följande.

Utbildningsförvaltningen har pekat på många sätt att förbättra sex- och samlevnadsundervisningen. Det är utmärkt att samlevnadsaspekten på ämnet betonas.

I skrivelsen från Sabina Bossi och Marie Egnell (mp) sägs bl. a. att rätten till en saklig, allsidig och reflekterande samlevnadsundervisning bör skrivas in i skolplanen. Tjänsteutlåtandet visar att det finns många svårigheter att övervinna. En av dessa svårigheter gäller människors identitet kopplad till förhållandet mellan generationerna.

En identitetsforskare har formulerat ett viktigt drag i den vuxna, mogna människans identitet på följande sätt: ”Det sista en människa vill uppge av sig själv är sitt eget sätt att uppfostra sina barn”. En del av normöverföringen från äldre generationer till yngre gäller sex- och samlevnadsfrågor. Det är alltså inte säkert att föräldrars sätt att överföra vissa normer till sina barn är övertydlig ”moralism”. Det kan lika gärna vara ett uttryck för ödmjukhet och livserfarenhet: ”Så gjorde jag och det gick inte särskilt bra, därför hoppas jag att Du kan undvika de fallgropar jag trillade i!”

Ska sex- och samlevnadsundervisningen bli saklig och allsidig krävs nog att fler än RFSU och RFSL bjuds in att medverka. I Sverige finns många kulturer och livsåskådningar representerade. Undervisningen borde verkligen vara mångsidig och söka på ett respektfullt sätt förmedla också ”traditionella” sätt att se på sex och samlevnad. Därför är det viktigt att skolorna även har information till och dialog med olika föräldragrupper.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 december 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige behandlade den 17 september 2001 ett ärende om socialt program för att motverka prostitution samt kartläggning/förstudie med anledning av dold prostitution (ut. 2001:100). Kommunfullmäktige beslutade bl.a. att *”ge i uppdrag till utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna att se över skolornas sex- och samlevnadsundervisning vad gäller prostitution, könsroller, våld mot kvinnor, pornografi samt andra frågor som är aktuella inom området.”*

Utbildningsnämnden har, den 9 mars 2000, från Sabina Bossi och Marie Egnell (mp) fått en skrivelse om sex- och samlevnadsundervisningen i Stockholms skolor. Skrivelsen tar upp frågeställningar närliggande de i fullmäktiges uppdrag. Förvaltningen har därför valt att besvara skrivelsen i samband med nedanstående redovisning till kommunfullmäktige av deras uppdrag.

I en skrivelsen från Jan Björklund (fp), 8 mars 2000, om projekt skolfrid – vägra acceptera sexuella trakasserier föreslås förvaltningen få i uppdrag att starta ett projekt för att motverka grovt språkbruk och sexuella trakasserier i skolan. Projektet föreslås fungera både som stöd och idégivare till skolor och lärare, men också ge undervisning direkt till eleverna i frågor som rör sex och samlevnad. Förvaltningen har varit medveten om att det pågår en hel del arbete ute på skolorna och har därför valt att genomföra uppdraget i form av en kartläggning av nuvarande

jämställdhetsplaner, metoder för sex- och samlevnadsundervisning samt att även studera några framgångsrika sätt att motarbeta sexuella trakasserier på högstadie- och gymnasieskolor.

Bakgrund

Ett ärende om socialt program för att motverka prostitution samt kartläggning/ förstudie med anledning av dold prostitution (ut. 2001:100) behandlades i kommunfullmäktige den 17 september 2001. Fullmäktige beslutade i samband med detta att *"ge i uppdrag till utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna att se över skolornas sex- och samlevnadsundervisning vad gäller prostitution, könsroller, våld mot kvinnor, pornografi samt andra frågor som är aktuella inom området."*

En skrivelse till utbildningsnämnden från Sabina Bossi och Marie Egnell (mp) om sex- och samlevnadsundervisningen i Stockholms skolor tar upp närliggande frågeställningar, varför förvaltningen valt att besvara deras skrivelse i samband med redovisningen till kommunfullmäktige av ovanstående beskrivna uppdrag. Bossi och Egnell påpekar i sin skrivelse att sex- och samlevnadsundervisningen måste förbättras. Många elever efterfrågar mer och bättre undervisning i ämnet. Eleverna är intresserade och engagerade i dessa frågor och om eleverna får mer inflytande över utformningen kommer den i och med detta att förbättras. Sexualundervisningen i skolan inriktas för det mesta på människans biologiska funktioner och inte på den sociala och psykologiska delen av människan. Undervisningen ges i samband med de naturorienterade ämnena och inga kopplingar görs till känslor och socialiserings betydelse, menar Sabina Bossi och Marie Egnell. För att undervisningen skall tas på allvar måste den utgå från en positiv syn på sexualitet och inte från dess fortplantningsfunktion eller som ett hälsoproblem. Skolans samlevnadsundervisning bör fungera i enlighet med en värdenneutral hållning till sexualiteten och upplysa utan att lägga värderingar på olika sexuella läggningar och på olika sätt att utöva sex. Den måste upplysa om könsöverskridanden, transvestism och transsexualism. Det är inte samhällets uppgift att värdera någon typ av samlevnad eller sexuell läggning framför någon annan utan i stället uppmuntra egna livsval på dessa.

I en skrivelse från Jan Björklund (fp) med rubrik "Projekt skolfrid - vågra acceptera sexuella trakasserier" föreslås utbildningsförvaltningen starta ett projekt för att motverka grovt språkbruk och sexuella trakasserier i skolan. Projektet bör fungera som stöd och idégivare till skolor och lärare, men också ge undervisning direkt till eleverna i frågor som rör sex och samlevnad. Skrivelsen avslutas med: "Problemet med sexuella trakasserier och grovt språkbruk löses naturligtvis inte med ett enstaka projekt. Det är ett långsiktigt arbete där skolan, föräldrarna, politikerna och samhället i övrigt nu måste ta initiativet".

Skolkuratorsenheten inom avdelningen för elevstöd har därför genomfört en kartläggning av skolors jämställdhetsplaner, sex- och samlevnadsundervisning och eventuella sätt att motarbeta sexuella trakasserier samt en mer detaljerad studie av några utvalda skolors metoder att framgångsrikt motarbeta sexuella trakasserier.

Avsikten med kartläggningen har varit att finna användbara metoder för skolorna till egna "Projekt – skolfrid".

ÄRENDE

Kartläggning

Skolkuratorsenheten inom avdelningen för elevstöd genomförde under 2001

- en kartläggning av skolors jämställdhetsplaner, sex- och samlevnadsundervisning samt eventuella framgångsrika sätt att motarbeta sexuella trakasserier samt
- en mer detaljerad studie av några utvalda skolors metoder att framgångsrikt motarbeta sexuella trakasserier.

Resultat från studien

Samtliga kuratorer inom skolkuratorsenheten har besvarat ett antal frågor om bland annat skolornas sex - och samlevnadsundervisning, eventuella problem avseende förekomsten av sexuella trakasserier samt metoder att bemöta dessa. Ca 50 % av alla stadens högstadieskolor och

50 % av gymnasieskolorna har varit föremål för denna studie. Låg- och mellanstadieskolorna har inte granskats.

Studien visade bl.a. att

- 55 % av grundskolorna ansåg att förekomsten av sexuella trakasserier var ett problem på skolan. Motsvarande siffra för gymnasieskolan var 35 %,
- sex- och samlevnadsundervisningen oftast förekom inom ramen för de naturorienterade ämnena och utvidgas i några skolor till att omfatta svenska, bild, religion, historia och samhällskunskap. Temadagar förekom också med inbjudna föreläsare från t ex RFSU eller andra fristående organisationer. Av de 24 grundskolor och 12 gymnasieskolor som ingick i kartläggningen, saknades sex- och samlevnadsundervisningen helt på två högstadieskolor och tre gymnasieskolor,
- 89 % av skolkuratorerna ansåg i studien att det finns ett stort behov hos eleverna av en utökning av sex- och samlevnadsundervisningen. Detta motiverades med elevernas starka engagemang för de ofta problematiska frågor som de ställs inför utanför skolans värld. Dessa frågor delges sällan, alternativt fångas sällan upp av, närstående vuxna på grund av dess laddning,
- engagemanget hos såväl lärare som berörda elever är generellt sett mycket stort vad gäller sex- och samlevnadsundervisning, dock med undantag av de lärare som inte själva uttryckt en önskan om att undervisa i ämnet,
- endast fyra grundskolor hade en jämställdhetsplan. Övriga grundskolor hänvisade till stadsdelsförvaltningens jämställdhetsplan (som emellertid är riktad till vuxna). Två gymnasieskolor hade en jämställdhetsplan medan sex gymnasieskolor inte har utarbetat någon. Kuratorerna på de övriga fyra skolorna uppgav att de inte kände till om någon sådan
- ~~handlingsplan~~ mot sexuella trakasserier fanns endast på en skola. På övriga skolor hänvisade de flesta av kuratorerna till skolans handlingsplanen mot mobbning,
- sedan 1955, då sex- och samlevnadsundervisningen infördes i svenska skolan, har material och metoder utvecklats såväl till omfång som i kvalitet. En genomgång av undervisningsmaterial visar att det finns många uppslag för alla som är intresserade av sex- och samlevnadsundervisningen.

Studien visade att tonvikten inom sex- och samlevnadsundervisningen varierar beroende på om man betonar den sexuella i betydelsen biologiska aspekten eller om man betonar samlevnadsaspekten i betydelse partnerförhållande. Samlevnadsaspekten kan också få en vidare betydelse och då även omfatta en kollektiv infallsvinkel, d.v.s. hur vi finner former för en samexistens i grupp.

Samverkan

Stockholm har varit och är gynnat på grund av att **Landstinget förebygger AIDS (Lafa)** kostnadsfritt kunnat erbjuda skolorna kurser och handledning i sex- och samlevnad. Numera är kurserna avgiftsbelagda men starkt subventionerade av landstinget. Material lånas också ut till skolorna. "Röda tråden" är en pärm, där förslag på övningar inom samlevnadsundervisningen presenteras och som också uppdateras varje år. De skolor som köper pärmen erbjuds handledning en gång per år. Lafa har utarbetat en modell som omfattar utbildning, metodstöd, materialservice och handledning. I samråd med stadsdelsförvaltningar och folkhälsogrupper kan program skraddarsys efter lokala behov. Andra samarbetspartners kan vara **RFSU**, som erbjuder skolorna råd och stöd bland annat via unga (20-25 år) informatörer. Man inbjuder också elever till halv- eller heldagskurser. Det finns ett stort utbud av material för alla stadier inom skolan, stadsdelarnas **ungdomsmottagningar**, som finns inom de flesta stadsdelar. Skolorna vänder sig till mottagningarna för studiebesök och information om preventivmedel och sexualupplysning. Verksamhetens kvalitet och innehåll varierar beroende på tilldelade resurser från respektive stadsdelsförvaltning. Ett exempel på lyckad samverkan är Aspuddens skola och ungdomsmottagningen i Midsommarkransen. Vid ett halvklassbesök på ungdomsmottagningen i åk 7 framkom att många ungdomar, framför allt flickorna, kände sig utsatta av äldre kamrater.

På elevernas initiativ utvecklades en modell med kamratklasser för att minska avståndet mellan åk 9 och åk 7. Ett samarbete inleddes med ungdomsmottagningen. Kuratorerna vid ungdomsmottagningen samlade skolpersonalen för en heldagsutbildning kring temat; "Hur förbättrar vi kontakten med eleverna?" och "Hur kan vi bidra till ett bättre samarbete mellan eleverna?". Kuratorerna har därefter kontinuerligt haft gruppsamtal med eleverna i oroliga klasser. Man kan alltså konstatera att förutsättningar för utvecklande av sex- och samlevnadsundervisningen finns; med ett omfattande kontaktnät och ett rikt utbud av material.

Olika sätt att bemöta den sexistiska jargongen och sexuella trakasserier:

Den sexistiska jargongen hänger nära samman med synen på jämställdhet. I klasser där pojkar och flickor har en nära och avspänd kontakt med varandra förekommer knappast någon sexistisk jargong. Sex- och samlevnadsundervisningen kan därför spela stor roll för att avdramatisera förhållandet mellan könen och synen på sexualitet. Följande exempel från några Stockholmsskolor belyser hur man har utvecklat sin undervisning och sina metoder för att befrämja elevernas mognad till samlevnad och motarbeta sexuella trakasserier. En grundskola har i undervisningen lagt in "Kompissamtal". En lektionstimme varannan vecka i årskurs 9 har ägnats olika teman. Eleverna sitter i en ring med läraren i mitten. Ett tema kan vara "Hur visar man sin ilska?" Varje elev får då uttrycka en åsikt eller en upplevelse utan att bli motsagd.

Samtalen ska inte tjäna till att lösa konkreta konflikter. Avsikten är enbart att träna sig i att lyssna på varandra. Pojkarna får höra av flickorna hur deras skämt *egentligen* uppfattas. Flickorna får höra av pojkarna hur deras uppträdanden *egentligen* tolkas. De lär sig att mycket finns förborgat i samspelet mellan människor. De får också möjlighet till ett vidare register att uttrycka sig på. Skolan blir roligare, själva lärandet får en större mening och eleverna känner sig tryggare med varandra.

Alltför ömtåliga ämnen som kan beröra någon på ett plan som inte är hanterbart i gruppen ska undvikas. Exempel på sådana ämnen är våldtäkt, förlust av nära anhörig, föräldrars alkoholism etc.

I en stadsdel har man samlat föräldrar, elever, personal inom skolan och fritidsförvaltning och andra intresserade kring temat: HORAeller? Mötet var välbesökt och många förslag till att möta problemet framfördes.

Några gymnasier i Stockholm har infört ämnet Livskunskap (60 poäng motsvarande 60 veckotimmar) som ett lokalt tillägg. Närvaron har varit hög och mycket uppskattat enligt en utvärdering som gjorts bland eleverna. I ämnet ingår även sex- och samlevnad utifrån olika etiska frågeställningar. Lärare som undervisar i ämnet beskriver det som ett samtal kring olika teman med anknytning till andra ämnen såsom psykologi, samhällskunskap, biologi, svenska, historia, filosofi m. m. Grunden för undervisningen är att varje elev ska träna sig till egen reflektion och ifrågasättande. I en skola har man inom historieundervisningen lagt in som tema "Kvinnor, män, sex och kärlek genom historien" Med utgångspunkt från den egna tiden görs utblickar och jämförelser med svunna tider. Eleverna lär sig att könsroller måste ses i sitt sammanhang och att dessa inte är av naturen givna utan förändringsbara. Könsrollerna kan förstås och förklaras på olika sätt: på grund av rådande maktrelationer, i ekonomiska termer eller utifrån ett visst kulturmönster. De historiska erfarenheterna blir på så sätt något man kan dra nytta av i många avseenden.

Några elever har genomfört en undersökning i sin skola om förekomsten av sexuella trakasserier och den sexistiska jargongen bland eleverna i årskurs 1 och 2. Resultatet visar att 60 % av eleverna någon gång under skoltiden varit föremål för raa sexistiska skämt och att 10 % mått dåligt av jargongen.

Samma elever genomförde också en kampanj mot det grova språkbruket som uppenbarligen florerar även på gymnasiet. Varje dag möttes eleverna av bland annat stora anslag med texten: "Har du sagt ordet HORA idag? Hur många gånger?"

Landstinget förebygger AIDS har drivit ett projekt där man sökt motivera och inspirera lärarna i invandrarklasserna till en bättre sex- och samlevnadsundervisning. Resultatet finns sammanfattat i en rapport: "Det är samma hormoner". (Titeln syftar på att invandrareleverna har samma funderingar som svenska ungdomar kring sexualitet).

Svårigheter i samband med sex- och samlevnadsundervisningen

Oaktat de olika insatserna uppvisar sex- och samlevnadsundervisningen låg prioritet på många skolor. Lokalt har man lyckats finna former för detta men något allmänt genomslag på skolorna finns inte. Uppenbarligen föreligger svårigheter som måste förstås för att en förbättring ska kunna ske. Vid samtal med några skolledare i Stockholm har följande hinder påtalats:

Psyko-logiska svårigheter

En förutsättning för att bedriva en bra undervisning är att läraren själv verkligen vill tala om sex och samlevnad. Läraren ställs till exempel inför en rad frågor: Hur ska man tycka om diverse företeelser? Finns det något värderingsmässigt korrekt förhållningssätt? Får man tycka illa om till exempel homosexualitet? Hur ska man ställa sig till ett annat kulturmönster med en strängare syn på sexualitet som vissa elever presenterar? Frågorna förutsätter ett öppet lärarlag där det finns stort utrymme för en fri diskussion.

Samtalen kan därför vara krävande för många lärare. Samtalen kräver struktur och avgränsning för att tjäna som ett forum för reflektion och allvar och för att verkligen erbjuda ett alternativ till det rikliga utbud som eleverna omges av.

Otydlighet i läroplanen

Eftersom sex- och samlevnadsundervisningen har en ämnesövergripande karaktär saknar den struktur och förankring. Konsekvensen av detta blir att undervisningens kvalitet och omfattning varierar godtyckligt såväl mellan skolorna som inom en och samma skola beroende på intresseinriktningen hos berörd personal.

I Skolverkets kvalitetsgranskning avseende bland annat sex- och samlevnadsundervisningen i skolan står bl. a.:

”Osäkerhet kring innehåll och organisation

Resultatet av granskningen visar att flera rektorer var osäkra speciellt över sexual- och samlevnadsundervisningens innehåll. En del uppfattade att innehållet dominerades av "könssjukdomar och kondomer" och såg därmed innehållet som avgränsat, medan andra såg en vidare dimension - att frågor om jämställdhet, sexualitet och relationer kunde vara en viktig del av värdegrundsarbetet på skolan och också en röd tråd i flera av de hälsofrågor som tas upp inom skolan.”

Folkhälsoinstitutet har uppdragit åt en av skolverkets kvalitetsgranskare att sammanställa en handbok med förslag till innehåll i sex- och samlevnadsundervisningen riktad till framför allt rektorer.

Organisatoriska problem

Svårigheter att lägga in schemabrytande aktiviteter på grund av läroplanens föreskrivna lärotimmar gör att sex- och samlevnadsundervisningen får låg prioritet. Även om enstaka temadagar självklart har ett värde ska de inte ersätta den fortlöpande undervisningen i de olika ämnena med inskrivna moment för sex- och samlevnadsundervisningen. Eftersom dessa moment dock inte är konkret utvecklade i läroböckerna eller inom läroplanen för respektive ämne förutsättes ett verkligt intresse hos lärare eller skolledning för att läroplanen ska följas upp i detta avseende.

Olika uppfattningar om skolans ansvar

En uppfattning som ibland framförs är att sex- och samlevnadsundervisning endast i en snäv bemärkelse, hör till skolans ansvarsområde. De etiska och värderingsmässiga aspekterna av sex och samlevnad hör hemma inom den privata sfären där föräldrarna i första hand ansvarar för vägledningen.

Svårigheter på grund av bristande utbildning i ämnet

Lärarhögskolans utbildning saknar enligt många nyexaminerade lärare ett ämnesövergripande sex- och samlevnadsperspektiv. Det ankommer alltså på lärarens eget intresse och initiativ att finna en vettig planering och utformning. Förvisso finns möjligheter att delta i Lafas kurser och på så sätt skaffa sig en bredare bas för ämnet. En skolledning som anser att sex- och

samlevnadsundervisning är en viktig del av skolans verksamhet uppmuntrar också ett sådant deltagande. Detta innebär dock praktiska olägenheter. Vem ska överta undervisningen när vederbörande lärare är på kurs? Om skolledningen ger sex- och samlevnadsundervisningen lägre prioritet avvisas följaktligen kursdeltagandet.

Förvaltningens synpunkter

Att skapa trygghet och motverka sexuella trakasserier är en självklar del av skolans ansvar. Skolans personal ska tydligt markera och ta avstånd från alla former av trakasserier och kränkande jargong mellan elever. Kartläggningen visar att det råder stor medvetenhet om och starkt engagemang i detta på de flesta skolor. En samstämmighet bland de vuxna på skolan när det gäller ansvaret för detta arbete måste hållas levande. Alla elever ska också göras medvetna om de ordningsregler som finns.

Sex- och samlevnadsundervisning bör följa eleverna genom alla skolåren och anpassas efter situation och mognad. Den ska relateras till elevernas behov och erfarenhet och planeras tillsammans med eleverna. Eftersom sex- och samlevnadsundervisningen är en viktig del av skolans kvalitet bör den också ingå i de återkommande kvalitetsgranskningarna.

Enligt förvaltningens mening bör vad som här redovisats kunna fungera som stöd och idégivare till skolor och lärare i det fortsatta arbetet med att förhindra grovt språkbruk och sexuella trakasserier i skolan och tjänsteutlåtandet föreslås därför skickas ut till samtliga skolor i staden.